

Nemzetpolitikai összefoglaló

2014. 25. hét

NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

NPKI | NEMZETPOLITIKAI
KUTATÓINTÉZET

Kulcsfontosságú feladat az oktatás és a tehetséggondozás

A magyar nemzetpolitika kulcsfontosságú feladatának nevezte az oktatást és kiemelten a tehetséggondozást a nemzetpolitikáért felelős helyettes államtitkár Tatabányán. Répás Zsuzsanna az Edutus Főiskola Collegium Talentum tehetséggondozó programjának évzáró rendezvényén kifejtette: a szellemileg gyarapodó közösségnek erős az identitása, szilárd és egészséges a nemzettudata, ismeri és tiszteli múltját, történelmét, ápolja a közös kultúrkincset. Tagjai igyekeznek a nemzet hasznos és építő tagjai lenni, és azon dolgozni, hogy a magyarság minél nagyobb megbecsültségnek örvendjen a világban - fogalmazott a helyettes államtitkár. Kiemelte: ehhez olyan versenyképes tudásra van szükség, amelynek a megszerzéséhez közösen kell megteremteni a körülményeket: ezért áll a magyar kormányzat a Collegium Talentum mögött. A Collegium Talentum képzése egyedülálló módon segítette a hallgatók szakmai fejlődését, megalapozta oktatói-kutatói karrierjüket. Az a feladatuk, hogy éljenek a lehetőséggel nemzetük és közösségük javára - mondta, majd reményét fejezte ki, hogy az így kiépült kapcsolati háló tovább bővül, és ezáltal gazdagítják, erősítik a külföldi magyar tudományos életet. A felsőoktatási intézmény háttéranyaga szerint a tatabányai székhelyű Edutus Főiskola keretei között, a Bethlen Gábor Alap támogatásával működő Collegium Talentum 2010 őszén hároméves támogatási programra hirdette meg első felvételijét, és 2011 januárjában először tíz felvidéki, szeptembertől pedig már harminc, a Felvidékről, Kárpátaljáról, Erdélyből és Délvidékről származó fiatal lett részese a tehetségtámogatási rendszernek. A program célja a külföldi magyar értelmiség utánpótlásának, a magyar nyelvű felsőoktatás tudományos fokozattal rendelkező fiatal oktatói bázisának erősítése és a határon túli tudományos, oktatói elit segítése.

Átvette megbízólevelét Potápi Árpád nemzetpolitikáért felelős államtitkár

Orbán Viktor miniszterelnök a Miniszterelnökség hét államtitkára között Potápi Árpádot, a Nemzeti Összetartozás Bizottságának elnökét javasolta nemzetpolitikáért felelős államtitkárnak, aki június 12-én vette át megbízólevelét Áder János köztársasági elnöktől. Az államtitkár a Duna TV Közbeszéd című műsorában elmondta, hogy a nemzetpolitika sikeres területe volt a kormány tevékenységének. Példaként említette a kettős állampolgárság kérdéskörét. Aláhúzta: több mint 630 ezren igényelték már az állampolgárságot, több mint 580 ezren letették az esküt, azonban számos olyan terület van, ami „nem ennyire látványos”, nem közérthető, például a civil szervezetek támogatása, különböző programok, a határon túli magyar színházak kérdése, a határon túli felsősök támogatása. Kiemelte: „szeretném, ha a nemzetpolitika nem csak a hagyományos értelemben vett nemzetpolitika lenne, hanem egyre inkább megfogalmaznánk például, hogy Magyarország hogyan tud segíteni a határon túli vállalkozóknak, milyen programokat, terveket tud kidolgozni, és Kárpát-medencei szinten hogyan tudná segíteni a nemzet összekapcsolását.”

Hárító választ adott a kormány az SZNT petíciójára

Semmilyen nemzetközi egyezmény nem kötelezi arra Romániát, hogy etnikai alapon területi autonómiát vagy kollektív jogokat biztosítson a nemzeti kisebbségeknek – közölte a kormány abban a dokumentumban, amelyben első ízben válaszolt a Székely Nemzeti Tanács (SZNT) egyik petíciójára. A Székely Szabadság Napján, március 10-én Marosvásárhelyen elfogadott kiáltványra adott választ kedden tette közzé az SZNT illetékese. A válaszlevél szerint „A nemzetközi jog csupán a nemzeti kisebbségekhez tartozó személyek egyéni jogait szentesíti, amelyeket másokkal együtt is lehet gyakorolni.” A Ponta-kabinet azt is közölte, hogy nincsen olyan nemzetközi norma, amely egy bizonyos területi közigazgatási felosztást írna elő az államok számára. „Az államokat a közigazgatás hatékonyságának a kritériuma köti, és az az elv, hogy a döntések minél közelebb kerüljenek az állampolgárokhoz” – áll a válaszban. A kabinet az államokra háruló kötelezettségként említi azt is, hogy ne alakítsák át a közigazgatási rendszerüket „egy nemzeti kisebbség érdekei megsértésének a nyilvánvaló szándékával”. A kormány azt is közölte, „ha etnikai alapon, vagy a szegregáció elve mentén” újítaná meg a közigazgatását, azzal „lehetséges, hogy súlyosan sértené az állam működőképességét, a többség és a kisebbség együttélését, és az alapvető állampolgári jogok védelmének jogelveit”. Az SZNT-nek adott válasz kitér arra is, hogy az Európa Tanács parlamenti közgyűlése által 1993-ban elfogadott 1201-es ajánlásnak – amely többek között a területi autonómiát is a kisebbségek védelmét szolgáló megoldásként ajánlja – nincsen kötelező jogi ereje. A kormány álláspontja szerint Románia – az Európa Tanács és az Európai Unió tagjaként – vállalta a kisebbségi jogok biztosítását, és folyamatosan keresi a megoldásokat ahhoz, hogy a nemzeti kisebbségekhez tartozó személyek jogait minél magasabb szinten biztosítsa. Gazda Zoltán, az SZNT irodavezetője az MTI-nek elmondta, a petícióra azt követően kaptak választ, hogy levélben figyelmeztették a kormányt válaszadási kötelezettségére. A Székely Szabadság Napja alkalmából 2013 márciusában elfogadott, és a Székelyek Nagy Menetelése alkalmából 2013 októberében elfogadott kiáltványaik mindmáig válasz nélkül maradtak. Mint ismeretes, a Székely Szabadság Napján felolvasott kiáltványban a demonstráció résztvevői követelték, hogy Székelyföld alkosson önálló fejlesztési és közigazgatási régiót, melynek autonómiáját törvény szavatolja. Tiltakoztak a székely nép érdekeit sértő, létét fenyegető közigazgatási átalakítás terve ellen, követelték, hogy a hatóságok azonnal szüntessék be a székely jelképek üldözését, és a kormány kezdjen párbeszédet Székelyföld státusáról a Székely Nemzeti Tanáccsal és a székely önkormányzatokkal.

Kelemen Hunor miniszterelnök-helyettestől vár magyarázatot a kormány kedden nyilvánosságra került, autonómiaügyben adott válaszára a Székely Nemzeti Tanács (SZNT). Izsák Balázs, a szervezet elnöke szerdai marosvásárhelyi sajtótájékoztatóján hozta nyilvánosságra azt a nyílt levelet, amelyben állásfoglalásra kéri az RMDSZ elnöki tisztségét

is betöltő Kelemen Hunort a kormány véleményével kapcsolatban, mely szerint semmilyen nemzetközi egyezmény nem írja elő a székelyföldi területi autonómia biztosítását. Az SZNT elnöke elmondta: a közvéleménynek tudnia kell, hogy a kormányzati szerepet vállaló RMDSZ hol áll az autonómiavitában, és mit kíván tenni az önrendelkezés ügyében. Izsák Balázs fontosnak tartotta a kormány választát, mert – mint elmondta – abban először szerepeltek érvek a székelyföldi autonómiaigénnyel szemben. Hozzátette, az érvekkel szemben ellenérveket lehet felhozni, és ez lehetőséget teremt a félelmek lebontására, korábban ugyanis nem lehetett a témáról vitatkozni.

Szeptemberben várható döntés az állampolgársági törvényről

Szeptemberben hirdeti ki az Alkotmánybíróság, hogy összhangban van-e az állampolgárságról szóló törvény az alkotmánnyal. A nyilvános tárgyalás szeptember 17-én 10 órakor kezdődik – döntött az Iveta Macejková elnök vezette Alkotmánybíróság plénuma szerdai zárt ülésén. A jelenleg hatályos törvények szerint elveszíti szlovák állampolgárságát az a személy, aki felveszi egy másik ország állampolgárságát. A törvény jelenlegi formáját 2010 júniusában, Robert Fico előző kormánya idején fogadták el, a magyar parlament könnyített honosításról hozott döntésére reagálva. A belügyminisztérium adatai szerint az elmúlt négy évben 830 személyt fosztottak meg szlovák állampolgárságától azért, mert felvette egy másik ország állampolgárságát. A legtöbben - összesen 320-an - a cseh állampolgárság felvétele nyomán veszítették el a szlovákot, a magyar megszerzése miatt 53-an bűnhődtek. A belügyminisztérium is foglalkozik az állampolgársági törvénnyel, egy módosítást készít elő, mely előreláthatóan a nyár folyamán kerülhet a törvényhozás elé. „Folyik a nemzetközi jogi véleményezés. A nemzetközi szervezetekkel és más partnerekkel folytatott szakmai konzultáció eredményeit figyelembe vesszük majd a jogszabály módosító javaslatának kidolgozásánál”- közölte a tárca sajtóosztálya. A készülő törvény lényege, hogy az tarthatja meg szlovák állampolgárságát, aki egy olyan országét veszi fel, ahol állandó lakhellyel rendelkezik. Az állampolgárság visszaszerzése azonban nem lesz automatikus folyamat. „A kérvényezők visszakapják állampolgárságukat, ha teljesítik az előírt feltételeket” – szögezte le a minisztérium.

Andrej Kiska letette az esküt

Andrej Kiska vasárnap letette államfői esküjét és elfoglalta Szlovákia köztársasági elnökének tisztségét. Beszédében hangsúlyozta: Szlovákia minden polgárának elnöke akar lenni politikai és nemzeti hovatartozásra való tekintet nélkül, ám egyetlen szót sem ejtett az országban élő nemzeti kisebbségekről, így a magyarok helyzetéről sem. Andrej Kiska azzal segíthetne leginkább a magyar közösségnek, ha elismerné a felvidéki magyarság megmaradását célzó lépések legitimitását és maga is felhívna azokra a figyelmet - jelentette ki Berényi József, a Magyar Közösség Pártjának (MKP) elnöke, a párt Országos

Tanácsának ülése után tartott sajtótájékoztatón. Az MKP reményét fejezte ki, hogy Kiska államfőként hozzájárul majd a felvidéki magyarság létszámcsökkenésének megállítását célzó lépések elfogadtatásához és megvalósításához. Az MKP elnöke szerint az új államfőtől joggal várható el, hogy felhívja a figyelmet a felvidéki magyarság létszámfogyatkozásának a közösségre gyakorolt veszélyére, mivel ha ezt nem teszi, akkor az annyit jelent, hogy egyetért azzal, s úgy érzi, miszerint „jól van ez így”. Kiska első hivatalos útja egyébként a szokástól eltérően nem Csehországba vezet, hanem Magyarországra: Áder János köztársasági elnök meghívására, a magyarországi demokratikus változások 25. évfordulója tiszteletére rendezett ünnepségekre utazik a magyar fővárosba. Az államfők részt vesznek az 1956-os forradalom áldozatainak sírjánál rendezett megemlékezésen, majd meglátogatják a 20. századi diktatúra emlékét idéző Terror Háza Múzeum kiállítását. Adrej Kiska beiktatása előtti napon interjút adott a Pátria Rádióknak, ahol elmondta, hogy a Dél-Szlovákiában élő embereknek „Három alapvető követelményük volt, amivel én is azonosulni tudok. Legyen lehetőségük, hogy gyermekeiket anyanyelvükön nevelhessék, másodsor: lehetővé kell tenni, hogy megtarthassák hagyományaikat, s harmadszor, amit államfőként prioritásnak tartok, dühöt vált ki bennük, ha a választások előtt a Duna egyik vagy másik partján a politikusok a nemzetiségi kártyát emlegetik olyan problémaként, amely a valóságban nem létezik. Ezek az emberek itt akarnak élni, itt akarják felnevelni gyermekeiket, itt nőttek fel ők is, a szüleik is, itt akarnak adót fizetni, ők boldogok itt, és nagyon bántja őket, hogy a választások előtt előveszik a nemzetiségi kérdést, s mesterségesen ott teremtenek problémákat, ahol a valós életben nincs.” Az autonómiával kapcsolatos kérdésről elmondta, hogy „Nem érzem, hogy autonómiát szeretnének, ezért ez a szó Szlovákia szempontjából nagyon idegen”. Úgy véli, ha problémák merülnek fel a kisebbségi térfélen, azokat nevéükön kell nevezni, s a megoldásokat keresni, „de biztosan nem az autonómiával kapcsolatos kérdéseket kellene megnyitni”.

Pásztor: Vajdaság esetében a nemzeti egységkormány a megoldás

A vajdasági hatalom átkomponálása, vagy az új választások helyett az egyetlen racionális megoldás az lenne, ha létrehoznák az úgynevezett nemzeti egységkormányt, amelybe valamennyi parlamenti párt részt venne – jelentette ki Pásztor István, a tartományi képviselőház elnöke. A Politikának adott interjújában Pásztor úgy ítélte meg, hogy ez az egyetlen kivezető út abból a – megfogalmazása szerint – politikai agóniából, amelybe Vajdaság került az elmúlt egy év során. „Miközben megállás nélkül számolgatják a képviselőket, a képviselőház főként folyó ügyekkel és azzal foglalkozik, amit rátukmálnak, mint például a státútum összehangolása” – mondta Pásztor. Hozzátette, védi a Vajdasági Magyar Szövetséget, a Demokrata Pártot és a Vajdasági Szociáldemokrata Ligát alkotó hatalmi koalíció megmaradását, a probléma azonban az, hogy ennek a koalíciónak nincs hosszú távú perspektívája, mert „túl sok az olyan résztvevő, aki belülről bomlasztja”. „És akkor

hiába, akár megfeszülhetnek, akkor is nyilvánvaló, hogy ennek a történetnek annyi” – tette hozzá Pásztor. Mint kifejtette, nincs értelme az időt vesztegetni, miközben a tartományi hatalom nem foglalkozik olyan problémákkal, mint a státútumban foglaltak végrehajtása, a pénzelésről és a hatáskörökről szóló törvény megírása, vagy a gazdaság felélénkítése.

Mégis részt vehetnek a választási kampányban a kisebbségi szervezetek

A szábor elfogadta a civil szervezetekről szóló új törvényt, amelyben elfogadták a HMDK javaslatát, és teljes egészében törölték a törvénytervezetből a 34-es cikkely 3. bekezdését, mely kimondta: „azon civil szervezetek, amelyek a közjó érdekében közpénzekből bonyolítanak le programokat/projektet, nem szerepelhetnek és nem is támogathatnak politikai pártot vagy más jelölteket a választási kampányban”. Jankovics Róbert, a HMDK ügyvezető elnöke hozzátette: a kisebbségi civil szervezeteknek mégis megmaradt a joguk, hogy részt vegyenek az általuk támogatott jelölt választási kampányában minden formában, kivéve az anyagi hozzájárulást, vagyis nem finanszírozhatják a kampányt. A civil szervezetekről szóló új törvényjavaslat megtiltotta volna a kisebbségi szervezeteknek, hogyha állami költségvetésből működnek, hogy bármilyen módon részt vegyenek – vagy akár csak támogassák is – az általuk jelölt képviselő(k) kampányában. A HMDK emiatt levélben tiltakozott a kormánynál, az előterjesztő Közigazgatási Minisztériumnál, valamint a zágrábi Kisebbségi Tanácsnál, és módosítási javaslatot nyújtott be.

Navracsics első hivatalos útján felkereste a muravidéki magyar közösséget

Navracsics Tibor külügyminiszter első hivatalos útja Szlovéniába vezetett, látogatásának első állomásán, a muravidéki Lendván találkozott a helyi magyarság képviselőivel. A találkozót követő sajtótájékoztatón elmondta, miközben vannak kisebb vitás témák, mégis a szomszédos országok közül Szlovéniában az egyik legjobb a magyar közösség helyzete. Magyarország „erőteljesen támogatja” azt a szlovén politikai szándékot, hogy egy „korszerű, egységes, koherens, könnyen áttekinthető jogszabályba foglalják a nemzetiségeket illető jogokat”. Hasonló jelentőségűnek mondta a magyarországi, rábavidéki szlovéneket, mint akik a muravidéki magyarsággal közösen nagyon fontos hídszerepet töltenek be a két ország között. „Ezer éve egymás mellett élünk, de mintha a kezdeti lépéseket tennénk egymás megismerése terén, és ebben a két nemzetiségi közösségnek óriási szerepe van a közvetítés és a segítség szempontjából is” - fogalmazott Navracsics Tibor. Kitért arra is, hogy Szlovéniának gazdasági partnerként szintén

kitüntetett szerepe van Magyarország számára. Horváth Ferenc, a Muravidéki Magyar Önkormányzati Nemzeti Közösség elnöke a találkozó után arról beszélt: több mint gesztusértékű, hogy az új magyar külügyminiszter első útja éppen Szlovéniába vezetett. Szerdai találkozásukon felvázolták azokat a lehetőségeket, hogy a magyar kormány milyen lépéseket tudna tenni a kisebbségi együttműködés erősítésére. Rendkívül fontos és hasznos volt, hogy Lendván tavaly magyar konzuli iroda nyílt, és ugyancsak kiemelkedő jelentőségű a magyar kormány eddig is biztosított anyagi támogatása a muravidéki magyarok számára - jelezte a kisebbségi vezető. Horváth Ferenc ugyancsak fontosnak nevezte, hogy magyar beruházások valósuljanak meg a Muravidéken. Navracsics Tibor a Karl Erjavec miniszterelnök-helyettessel, külügyminiszterrel folytatott tárgyalásait követően újságírók előtt úgy fogalmazott: „azért jöttem, hogy szövetséget ajánljak Szlovéniának” a közép-európai, az Európai Unión belüli és a nemzetközi szervezetekben való együttműködésben, a nemzetközi politikában és a világgazdaságban egyaránt. Kifejtette: áttörést szeretne elérni a magyar-szlovén kapcsolatokban. Mint hozzátette: olyan Közép-Európában hisz, „ahol a nemzetek között nem konfliktus áll fenn, hanem egyetértés és együttműködés”.

